

Fa dècades que les demandes de Catalunya al terreny fiscal perculden l'agenda política. La dilació de més de 10 anys en la revisió de l'actual model de finançament autonòmic ha augmentat els problemes de suficiència financera i afectat negativament la qualitat dels serveis públics del benestar i la despesa pública productiva. En aquest context, i després de les eleccions del 12-M, el Govern espanyol s'ha mostrat receptiu a la possibilitat d'un finançament singular, si bé ja es va plantejar en els acords d'investidura del president espanyol i recentment amb una proposta del Govern. L'informe, abans que res, posava en relleu que un dels problemes més urgents del model territorial espanyol és que l'assignació de competències amb polítiques de despesa entre els diferents nivells de govern no es correspon amb el seu finançament i crea un desequilibri vertical fa-

TRIBUNA

Joan Ridao
Director de l'Institut d'Estudis de l'Autogovern

Un finançament singular per a Catalunya

vorable a l'Estat, els ingressos del qual han crescut més del doble que els de les comunitats en l'última dècada, i continuen augmentant (4.354 milions d'euros el 2013 i 19.677 milions el 2022). I això malgrat que les autonomies han tingut més necessitats de despesa amb la crisi financera i després amb la pan-

dèmia, donada la naturalesa prestacional de les seves competències. Així, no és estrany que el dèficit fiscal de Catalunya s'elevi a 21.982 milions d'euros. La condonació de part del deute no ha de ser vista com una prebenda, sinó com un factor corrector de l'infr finançament acumulat.

En aquest marc, el model proposat pel Govern parteix d'un diagnòstic àmpliament compartit en l'àmbit acadèmic, social i econòmic sobre la necessitat que el saldo econòmic sigui suficient, però també que la descentralització política sigui efectiva mitjançant el reconeixement d'un grau ampli d'autonomia i de responsabilitat fiscal. Per exemple, perquè cada territori dissenyi un sistema tributari adaptat a les especificitats del seu teixit productiu, amb capacitat de decisió sobre els ingressos i la despesa, que milloraria la rendició de comptes, l'eficiència i la disciplina pressupostària i de control del deute. En la línia

precisament del que preveuen alguns sistemes federals (EUA, Canadà o Suïssa), que atorguen un notable poder fiscal als ens subestats per regular, gestionar i recaptar els principals impostos en un marc de compartició amb el govern federal (renda, societats, consum o riquesa). En d'altres, com Alemanya i Suïssa, els governs intermedis gestionen fins i tot els impostos federals. I en tots, tret d'Alemanya, fan seu el 100% del rendiment dels impostos principals, al marge que hi hagi mecanismes d'anivellament horitzontal per compensar altres territoris més desfavorits.

En suma, la proposta del Departament d'Economia i Hisenda i de l'Institut d'Estudis de l'Autogovern, a instrumentar sota la llum del sol, mitjançant una modificació a les Corts de tres lleis (Lofca, cessió de tributs i finançament de les comunitats), és una proposta perquè es reconegui una autonomia fiscal avui inexistent tant des d'un

punt de vista normatiu com de gestió i disposició de l'esforç fiscal, i no una imitació del concert econòmic. Per això, tots els impostos haurien de passar a tenir la condició de cedits a la Generalitat, cosa que no planteja dubtes sobre el seu encaix jurídic, ja que, com el mateix TC ha admès, la Constitució és un marc

No es volen generar desequilibris, però sí respectar el principi d'ordinalitat

que ofereix diferents opcions al legislador i no conté un règim estructurat de finançament autonòmic. No cal dir que això ja permet avui un alt grau d'asimetria: només cal veure l'existència dels règims forals (País Basc i Navarra) o el de les Canàries, derivat de la seva condició insular i ultraperifèrica. En fi, no hi ha res